

[itobiad], 2019, 8 (4): 2975/3000

**Batman Yerel Basınında Göçmenlerin Temsili Üzerine Bir
Analiz**

An Analysis on the Representation of Immigrants in Batman Local
Press

Emrullah TÜRK

**Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji
Bölümü**

**Asst. Prof. Dr., Batman University, Faculty of Science and Literature,
Sociology Department.**

dremullahturk@gmail.com

Orcid ID: 0000-0002-2464-2556

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type	: Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received	: 24.07.2019
Kabul Tarihi / Accepted	: 12.12.2019
Yayın Tarihi / Published	: 20.12.2019
Yayın Sezonu	: Ekim-Kasım-Aralık
Pub Date Season	: October-November-December

Atıf/Cite as: Türk, E. (2019). Batman Yerel Basınında Göçmenlerin Temsili Üzerine Bir Analiz. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 8 (4), 2975-3000. Retrieved from <http://www.itobiad.com/tr/issue/49747/596027>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. <http://www.itobiad.com/>

Copyright © Published by Mustafa YİĞİTOĞLU Since 2012 - Karabuk University, Faculty of Theology, Karabuk, 78050 Turkey. All rights reserved.

Batman Yerel Basınında Göçmenlerin Temsili Üzerine Bir Analiz

Öz

Türkiye, son yıllarda sayıları hızla artan ve farklı ülkelerden gelen göçmenlere ev sahipliği yapmaktadır. Bu süreç beraberinde göçmenlerle ev sahibi konumunda olan halkın etkileşimini doğurmaktadır. İşte bu etkileşimin nicelik ve niteliği, uyum ya da çatışma sürecini belirlemektedir. Türkiye'ye yönelen bu göçmenlerin herhangi bir çatışma zemini oluşmadan uyum süreçlerine katkı sunmak amacıyla, kamu kurumları ile sivil toplum örgütleri çeşitli faaliyetler yürütmektedir. Ayrıca ulusal ya da yerel basın kuruluşları da yaptıkları haberlerle bu sürecin olumlu ya da olumsuz yönde şekillenmesinde rol oynamaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Batman yerel basınında göçmenlerle alakalı haberlerin ele alınış biçimlerini değerlendirmektir. Çalışma, nitel araştırma kapsamında, 2012-2018 döneminde Batman'daki yerel gazetelerde göçmenlerle alakalı yüzlerce haber arasından araştırma bağlamından kopuk ve tekrara düşen haberler elendikten sonra toplamda 67 adet haberin söylem analizine dayanmaktadır.

Çalışma bulgularına göre, Batman yerel basınında göçmenlere dair haberlerin ele alınış biçimlerinde yoğun benzerlikler bulunmakta ve temsiller büyük oranda olumlu bir şekilde sunulmaktadır. Göçmenlere ilişkin haberlerin genellikle "sıkıntı", "sorun" ve "mağduriyet" başlıkları etrafında şekillendiği görülmektedir. Son olarak, yerel basının bu yaklaşımın, göçmenlerin uyum sürecine katkı sağladığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Göçmen, Yerel Basında Göçmen Temsili, Batman

An Analysis on the Representation of Immigrants in the Batman Local Press

Abstract

Turkey is home to immigrants who come from different countries and have been rapidly increasing in number in recent years. This process brings along the interaction of immigrants with the host population. The quantity and quality of this interaction determine the process of adaptation or conflict. In order to contribute to the adaptation process of these immigrants who go towards Turkey without causing any conflicts, non-governmental organizations and public institutions engage in various activities. In addition, national or local media institutions also play a role in shaping this process either in a positive or negative way with the news they make.

The purpose of this study is to evaluate the ways in which news about immigrants are handled in the Batman local press. The study is based on the discourse analysis of a total of 67 news items after the elimination of decontextualised and repetitive news from hundreds of news related to immigrants in the Batman local newspapers in the period of 2012-2018, within the scope of qualitative research.

According to the findings of the study, there are intense similarities in the ways the news about immigrants are handled in the Batman local press and the representations are largely given in a positive way. It is seen that the news about the immigrants are generally shaped around the titles "distress", "problem" and "victimization". Finally, it can be said that this approach of the local press contributes to the adaptation process of immigrants.

Keywords: Migration, Migrant, Migrant Representation in Local Press, Batman

Giriş

Türkiye'nin coğrafi konumu, önemli göç yolları üzerinde bulunması nedeniyle uzun yıllardır kullanılan "köprü" metaforu üzerinden tanımlanmaktadır. Anadolu toprakları, doğu-batı arasında köprü vazifesi gören, tarihin her döneminde büyük ticaret yollarından dolayı farklı kültürlerle ev sahipliği yapan, birçok devletin kurulduğu ve insanlığın kitlesel göç hareketinden en çok etkilenen coğrafyaların başında gelmektedir. Tarihin her döneminde Anadolu toprakları dünyanın farklı coğrafyalarından gelen insanlar için bir "sığınak" işlevi görmüştür. Bu durum günümüzde de devam etmektedir. Bugün Türkiye, küresel çapta gerçekleşen kitlesel göçlerden en çok etkilenen ülkelerin başında gelmektedir.

Türkiye, uluslararası göç rejiminin değişen niteliği nedeniyle, bazı dönemlerde "kaynak ülke" bazı dönemlerde "transit" veya "geçiş ülkesi" bazı dönemlerde ise "hedef ülke" konumuyla ön plana çıkmıştır. Türkiye, Cumhuriyetin ilk yıllarında yaşanan mübadele sonrası Balkanlardan gerçekleşen kitlesel göçlerde "hedef ülke" konumunda; 1960'lı yıllarda Almanya ile yapılan anlaşma sonrası gerçekleşen insan hareketliliğinde "göçe kaynaklık eden ülke" konumunda yer almıştır. Türkiye son dönemlerde Ortadoğu ve Asya ülkeleri ile komşu ülke Suriye'den yönelen göçlerle beraber hem "transit" ülke; hem de kalıcı hale dönüşen göçmenler¹ nedeniyle "hedef ülke" olma konumunu bir arada sürdürmektedir.

Türkiye'nin son yıllarda uluslararası insan hareketliliği bakımından "net göç alan ülke" halini alması ve "hedef ülke" konumuna gelmesinde, uzun yıllardır Afganistan'da ve Suriye'de yaşanan çatışmalar ve bunların yarattığı güvensiz ortam belirleyici olmaktadır. Çok aktörlü vekâlet savaşlarının/çatışmalarının yürütüldüğü bu coğrafyalarda yaşayan bireyler,

¹ Türkiye, Birleşmiş Milletler (BM) genel kurulunda kabul edilip 1951 yılında imzalanan ve mültecilerin hukuki durumlarına tanımlayan Cenevre Sözleşmesini "coğrafi çekince/kısıt" ile kabul etmiştir. Bu coğrafi çekinceye göre sadece Avrupa ülkelerinden Türkiye'ye göç edenler mülteci olarak kabul edilmektedir. Literatürde ve farklı platformlarda Afgan, Iraklı ve Suriyelilerin, göçmen/mülteci/sığınmacı gibi kavramsallaştırmalarla ifade edildiği görülmektedir. Bu konuda kavram kargaşası ortaya çıktığından, bu çalışmada (literatürde yararlanılan kaynakların kavramsallaştırmalarını da göz ardı etmeden) daha kapsayıcı olduğu düşünülen *göçmen* kavramının kullanımı tercih edilmiştir.

ülkelerinde yaşanan güvensizlik ve belirsizliklerden dolayı doğup büyüdükleri yerleri terk etmek zorunda kalmaktadırlar. Suriye halkının son 8 yıl içinde yaşadıkları da bu minvalde değerlendirilebilir.

2010 yılı sonlarında Tunus'ta başlayıp domino etkisiyle birçok Arap ülkesine yayılan ve çoğu kişi tarafından "Arap Baharı" olarak nitelendirilen protesto hareketleri, 2011'in başından itibaren Suriye'ye de sıçramış ve geleneksel noktada sonuçları itibarıyla çok geniş bir coğrafyayı etkisi altına almıştır (Türk, 2019: 18). Türkiye, "Açık Kapı Politikası" ile Nisan 2011 yılından itibaren Suriye'den göçmen almaya başlamış ve Suriye'deki belirsizlikler nedeniyle bu popülasyon sürekli artmıştır (Kirişçi, 2014: 12). Türkiye, özellikle 2013 yılı sonrasında göçmen sayısındaki hızlı artış nedeniyle, bu savaştan başta ekonomik ve sosyal olmak üzere birçok alanda en çok etkilenen ülkelerin başında gelmektedir.

Türkiye'de göçmenler -özellikle Suriye kökenli olanlar- kentlerde daha kalıcı hale geldikçe ve ev sahibi konumundaki toplumla münasebetleri arttıkça, güncel tartışmaların konusu haline gelmektedirler. Daha çok geçici ve kalıcı olma ile ekonomik yük olduklarına ilişkin güncel tartışmalar karşısında hükümetler, eş zamanlı olarak göçmenlerin uyum sürecini hızlandırmaya dönük eğitim, sağlık, istihdam gibi alanlarda kamu politikalarını devreye koymuşlardır. Bu kapsamda ilk olarak 2013 yılında, göçmenlerin statülerine dair 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile 2016 yılında yerli-yabancı işgücü dengesinin koruyacak şekilde, yabancı işgücü istihdamının sağlanabilmesi için, 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu yürürlüğe girmiştir. Ayrıca eğitim alanında 2010/48 sayılı Yabancı Uyraklı Öğrenciler genelgesi ihtiyaçları karşılayamaz duruma gelmiş ve 2014/21 sayılı Yabancılara Yönelik Eğitim- Öğretim Hizmetleri Genelgesi çıkarılmıştır (TBMM, 2019: 31-40). Bu tarih sonrasında eğitime ilişkin faaliyetler bu genelge üzerinden yürütölmeye başlanmıştır. Genelge ile eğitimleri yarıda kalan öğrencilere çeşitli haklar verilerek, eğitimlerinin sürdürölmesi amaçlanmıştır. Türk eğitim sistemine uyumun sağlanması için 2016 yılının Mayıs ayından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü bünyesinde "Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı" kurulmuştur. Bu sayede geçici eğitim merkezleri bünyesinde yürütölen faaliyetler daha organize hale gelmekte, Avrupa Birliği ile sürdürölen projelerle eğitim hizmetleri her alanda desteklenmekte ve eğitim alanında uyum sürecine katkı sağlanmaktadır.

Göçmenlerin uyumuna dair bir takım mevzuat düzenlemeleri ve kamu politikaları uygulanması hükümetler tarafından gerçekleştiriliyor olsa da, bu sürecin daha girift ve çok taraflı bir yapı arz ettiğini ifade etmek gerekir. Uyum sürecinde madalyonun iki yüzünü oluşturan göçmenlerle ev sahibi toplumun karşılıklı etkileşimi ve sivil toplum örgütlerinin katkıları, uyum sürecini ve yönünü doğrudan etkileyebilen diğer unsurlardır.

Türkiye’de ulusal ve yerel olarak faaliyet gösteren basın kuruluşları da uyum sürecinin yönünü ve hızını etkilemede önemli bir işleve sahiptir. Bu bağlamda gerek ulusal gerekse yerel basının, göçmenlerle alakalı yapmış oldukları haberlerde, nasıl bir tutum aldığı, göçmenlerin nasıl temsil edildiği, göçmenlerle alakalı yapıcı, olumlu bir dil mi kullandığı yoksa çözümsüzlük mü ürettiği kritik bir konudur. Medya, bir takım önyargıların hâkim söylem çerçevesinde toplumsal olarak kazanılmasında rol oynamaktadır (Van Dijk, 1993a; 2005). Haberin kamuoyu oluşturma gücüne sahip bir söylem olarak ele alınması sebebiyle, toplumsal yapıyı oluşturan bileşenler üzerindeki etkisini inceleyen çalışmaların her geçen gün arttığı görülmektedir. Bu çalışma özelinde göçmenlerin yerel gazetelerdeki temsillerinin analizi, güncel tartışmaların konusu haline gelen göçmen/mülteci/sığınmacı algılarının yerel düzeydeki yansımalarını göstermesi açısından önemli bir işlev görecektir.

Yukarıdaki açıklamalardan hareketle bu çalışmada, Batman’da sayıları 20 binin üzerinde olan göçmenin (GİGM.,2019) yerel basında ele alınış tarzı ve halkın göçmenlere ilişkin tutumunun haberlere yansıma biçimi değerlendirilmektir. Göçmenlerin yerel basında temsilleri, göçmenlere karşı takılan tutumları etkileyebilmektedir. Göçmenlerle alakalı haberleri “tehdit” ekseninde kurarak “ötekileyici” söylemi yeniden üreten medya yayınları, göçmenlere karşı Zenofobik tutumlar sergileyen birey ya da grupların artışı noktasında işlevsel olabilmekte ve göçmenlerle alakalı konularda çözümsüzlüğü derinleştirebilmektedir. Tersine yönde yapılan haberler ise göçmenlerin uyum sürecinin hızlanmasında işlevsel olabilmektedir. Bu nedenle, yerel basının göçmenlerle alakalı haberlerde kullandıkları başlık ve spotlar, haber içeriklerinde nasıl bir dil, üslubu benimsendiğinin açığa çıkarılması ve göçmen temsillerinin kamuoyu üzerindeki etkisi, bu araştırmanın odaklandığı konulardır.

Son olarak bu başlık altında ifade edilmesi gereken bir diğer husus ise uluslararası göç hareketliliğini gerçekleştiren bireylerin statülerine ilişkin muğlaklıktır. Göç akınının başladığı ilk yıldan bu yana Suriyelilerin hukuki ve toplumsal anlamda Türkiye’deki statüsü ülke gündemini sıklıkla meşgul

eden konulardandır. Suriyelilerin misafir, mülteci, göçmen, sığınmacı ve geçici koruma altındakiler gibi birçok kelime ile tanımlanıyor olması bir kavram kargaşasını doğurmuştur. Bugün halen medya temsilcileri, siyasetçiler, sivil toplum örgütü temsilcileri, akademisyenler ya da halkın, Suriyelileri tanımlarken üzerinde uzlaştığı bir kavram henüz bulunmamaktadır.

Medya Temsillerinin Kamuoyu Üzerindeki Etkileri ve Batman'da Yerel Basın

Medya bireylerin bilgi, kanaat, tutum, duygu ve davranışları üzerinde büyük oranda bir etkileme gücüne sahiptir. Toplumsal gruplar, organizasyonlar, toplumsal kurumlar, kısacası bütün toplum ve kültür medyanın gücünün sınırları içinde bulunur (Arslan, 2004: 4). Bu doğrultuda *“haber bir söylem olarak ele alınması, kamuoyu üzerindeki etkileri, siyasal, ekonomik ve kültürel yapı içerisinde medyanın konumuna ilişkin bir sorgulamayı beraberinde getirmektedir”* (Karaduman, 2017: 43).

Kamuoyu, konuşma ve tartışmalar sonucu oluşan, genel kanaatlerin toplandığı bir alandır. Yapısı gereği, genel kanaatin oluşması sürecinde her tür dış müdahaleye ve yönlendirmeye açıktır. Hem dışardan etkilenmekte hem de dışarıyı etkilemektedir (Kılıç, 2009: 151). Medya, kamuoyu söylemleri üzerinde ciddi etkiler doğurduğu gibi, hâkim söylem çerçevesinde bir takım ön yargıların toplumsal olarak şekillenmesinde de rol oynamaktadır. Birçok kişinin dünyaya ilişkin düşünceleri, siyasal ve sosyal bilgileri okudukları onlarca haberden türemektedir. Gündelik sohbetler haricinde televizyonlardaki ve basındaki haberler, sıkça tekrar eden ve yaygın bir şekilde kullanılan bir söylemsel egzersiz gibidir. Bundan dolayı televizyon ve gazetelerdeki haberlerin detaylı bir şekilde irdelenmesi önem arz etmektedir (V. Dijk, 1993b; 2005). Çoğu zaman medya, egemen düşünceleri ön plana çıkararak belli dünya görüşlerine dayanan ideolojik metinler inşa eder. Bu inşa süreci ise çoğunlukla kamuoyu söylemlerinin yönünü belirlemeye dönük bir çabadır. Bu noktada televizyon ve gazete en önemli bileşenlerdir.

Gerbner ve arkadaşlarının bir proje kapsamında geliştirdiği, “yetiştirme” kuramında televizyonun kamuoyu üzerindeki etkileri üzerinde durulmaktadır. Kitle iletişim araçları ve özelde televizyonun etkileri basit tek yönlü olmaktan ziyade, kurnazca, karmaşık ve diğer etkilerle iç içe

girmiş durumdadır. Televizyondan yansıyan imgeler, düşünceleri ve inançları etkilemekte, dünya görüşlerini şekillendirmektedir (Gerbner,1994 akt. Özer, 2005: 78). Gerbner ve arkadaşlarının geliştirdiği bu kuram bağlamında bir değerlendirme yapılacak olursa, Türkiye'deki göçmen temsillerinde de medyanın göçmenlerle alakalı konularda kamu algısını etkilediği ve bireylerin göçmenlere karşı olumlu ya da olumsuz tutum ve davranışlar sergilemelerinde etkili olduğu görülmektedir. Ayrıca medyadaki göçmen temsilleri, konunun söylemsel alanını kurarak göçmenlerle alakalı konuların hangi çerçevede, hangi başlıklar etrafında ve nasıl tartışılacağını belirlemektedir (Pandır, 2015: 3). Yani medyadaki temsiller, algıları etkilemenin yanında onlara yön verme gibi bir fonksiyonu da icra etmektedir.

Ayrıca medya, kültürlerarası uyumun gerçekleşmesinde ve çok kültürlü bir yapının gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Medya aracılığıyla uyumun nasıl gerçekleştirilmesi gerektiğini ortaya koymaya çalışan RainerGeißler, göçmenlerin çoğunluk medyası tarafından devamlı olarak negatif bir şekilde sunulmasından ötürü, çoğunluğun göçmenleri istememesine neden olduğunu savunmaktadır. Çoğunluk medyasının kültürlerarası uyum sürecini olumlu yönde etkileyebilmesinin medya yayınlarının içeriğine, medya çalışanlarına ve medya kullanımına bağlı olduğu savunulmaktadır (RainerGeißler, 2007 akt. Şentürk Kara ve Yılmaz, 2015: 56). Medya bu gücüyle toplumsal yönlendirme ve denetim sağlama fonksiyonlarını icra etmektedir. Bu bağlamda göçmenlerin medyada ve özelde ise gazetelerdeki temsilleri, göçmenlere dair algıların inşasında ve uyum sürecinin desteklenmesi noktasında çok önemli bir işlev görebilmektedir.

Basılı veya elektronik gazeteler, kamuoyunun algısını etkileme noktasında fonksiyonlar icra ederken; iktidarların sürdürülmesi veya değiştirilmesi noktasında da bir baskı aracına dönüşebilmektedir. Ulusal ve yerel gazetelerde yer alan haberler, spotlar ve haberlerin işleme biçimi, kitlelerin kanaatlerinin oluşmasında önemli roller üstlenebilmektedir. Van Dijk (1988:144) okuyucuların bir haber metnini yorumlarken, ilk sözcüklere, öbeklere ve cümlelere odaklandığını söylemektedir. Bu açıdan başlıklara yansıyan ideolojik söylemin çözümlenmesi, haberin doğru okunması açısından gereklidir (Göker ve Keskin,2015:248). Türk medyasında göçmen temsillerinde “*doğru bilinen yanlışlar*”ın görsellerde sıklıkla tekrarı, toplumsal uyumu olumsuz yönde etkileyebilmekte ve göçmenlere karşı ayrımcı, dışlayıcı, nefret ve ötekileştirici söylemlerin, kalıplaşmış sözlerin (stereotip) artmasına yol açabilmektedir (Türk, 2019: 28). Bu bağlamda, ulusal ve yerel

düzye de faaliyet sürdüren gazetelerin kamuoyu algısının şekillenmesinde büyük bir rolü vardır. Öyle ki Amerika’da çıkarılmaya başlandığı dönem ve sonrasında gazete, halkın savunucusu, özgürlükler ve güvenliği sağlayan dördüncü güç olarak nitelendirilmekteydi (Erdoğan, 1999: 33). Kamuoyunu etkileme ve şekillendirmede bu denli etkili olan bir aracın Türkiye’deki gelişimine değinilmesi anlamlı olacaktır. Bu bağlamda özelde yazılı basının gelişimi Osmanlı’dan başlayarak incelenebilir.

Osmanlı Devleti döneminde 1830’lu yıllarda başlayan gazetecilik faaliyeti, Osmanlı sonrasında aynı topraklar üzerinde kurulan Türkiye sınırları içinde de devam etmiştir. Gazetelerin ne zaman yaygın basın aracı haline dönüştüğüne dair kesin bir bilgi olmamakla birlikte, uzun bir süre yerel düzeyde görevlerini icra etmişlerdir. Türkiye sınırları içindeki ilk yerel gazete olarak tanımlanabilecek gazeteler, 1869 yılında Diyarbakır ve Erzurum illerinde yayınlanmaya başlamıştır (Erinç, 2007: 108). Osmanlı’nın son dönemi ve kurtuluş mücadelesinin verildiği yıllarda yaptıkları haberlerle kamuoyu üzerinde ciddi etkileri bulunan yerel gazetelerin sayısı yıllar içinde artış göstererek ülke geneline yayılmıştır.

Çalışmanın odaklandığı Batman yerel basının geçmişi ise 1950’li yıllara dayanmaktadır.1950’li yıllarda yörede petrolün bulunması ve petrol sanayisinin yarattığı dinamizmin etkisiyle, çevre il, ilçe ve köylerden, petrol rafinerisi yakınlarına doğru iç göç ve yerleşimler başlamış ve yepyeni bir kent ortaya çıkmıştır. Sanayileşmenin etkisiyle Batman, 1957 yılında Siirt’e bağlı bir ilçe statüsü almıştır. Yerel basın faaliyetleri de bu yılın akabinde başlamıştır. Anadolu’nun birçok kentinde olduğu gibi Batman’da da basın faaliyetleri matbaacılığa dayanmaktadır. Bu yolla çıkarılan ilk gazete Batman’ın Sesi (1958) gazetesidir (Ekinci, 2012: 34). Bu gazetenin ardından yıllar içinde matbaacılık faaliyetlerindeki artış yerel gazete sayısına da yansımıştır.

Batman’da ilk zamanlar yerel basının haberleri okuyuculara aktarma şekli, dağıtım yoluyla ve gazete merkezlerinin ön camlarına asılan bir nüshanın okuyucular tarafından takip edilmesinden ibaretti. Zaman içinde bilgiye erişimin şeklinin değişmesi ve bilgiye erişim araçlarının çeşitlenmesiyle birlikte giderek önemi artan internet ortamı yerel ölçekte de bilgiye erişimde yoğun bir şekilde tercih edilmeye başlanmıştır. İnternet coğrafi sınırlılıklar olmadan, insanların kültürel yakınlık duyduğu yerel haberlere, dünyanın her yerinden ulaşmasını mümkün kılmaktadır (Gürcan ve Bayram, 2005: 53).

Batman'daki bazı gazeteler de internetin yarattığı bu olanakları kullanarak insanların yerel haberlere daha kolay ulaşmalarını sağlamaktadır. Geleneksel formatta basılı olarak yayın yapan Batman'daki yerel gazeteler, web sayfaları aracılığıyla, haberlerin her an güncellenebilmesi ve bu haberlerin arşivlenmesi sayesinde her geçen gün daha fazla okuyucuya ulaşabilmektedir. Bu manada Batman'daki yerel gazetelerin internet haberciliğini geliştirme çabası içinde olduğu görülmektedir.

Günümüzde tıpkı ulusal gazeteler gibi yerel gazeteler de, bireylerin bir konu ya da olay hakkında fikirlerinin şekillenmesinde etkili olabilmektedir. Haberin içeriği ve topluma aktarılma biçimi, o konuya/olaya karşı tavır alışını belirlemede büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle Türkiye'de bulunan göçmenlerle alakalı yapılan haberlerin yazılı ya da görsel olarak aktarılma biçimi, o haberleri takip eden bireylerin göçmenlere ilişkin vaziyet alışlarını etkileyebilmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Nitel araştırma, bir takım felsefi yönelim ve yaklaşımı kapsayan bir araştırma türüdür. Deneyim, anlam ve anlamlandırma ise nitel araştırmanın temel özelliklerini oluşturmaktadır (Merriam, 2013: 18-19). Nitel araştırmaya dayalı olan bu çalışmada, Batman yerel basınında Afgan, Iraklı ve Suriyeli göçmenlerle alakalı haberlerin ele alınış tarzları değerlendirilmektedir.

Çalışmada incelenen örneklem ise, günlük basılı gazete (Pazar günü hariç her gün) formatında ve web sayfaları üzerinden yerel habercilik faaliyetleri sürdüren, Batman Çağdaş Gazetesi (36 yıl), Batman Sonsöz Gazetesi (18 yıl) ve Batman Yön Gazetesi'nin (7 yıl) göçmenlerle ilgili haberleridir.² Birçok yerel gazetenin çıkarıldığı Batman'da bu gazetelerin seçilme nedeni ise hem basılı hem de internet haberciliğini bir arada sunmaları, internetteki okuyucu kitlelerinin fazla oluşu ve haber arşivlerine ulaşılabilirlikleridir.

Çalışma, 2012-2018 döneminde Batman'daki göçmenlerle alakalı haberlerin analizine dayanmaktadır. Batman'daki yerel gazetelerin internet arşivlerinde yer alan haberler "Göçmen", "Mülteci", "Sığınmacı", "Geçici koruma", "Suriyeli", "Afgan" ve "Iraklı" anahtar kelimeleriyle taranmıştır. Tarama sonucu yüzlerce habere ulaşılmıştır. Araştırma bağlamından kopuk ve tekrara düşen haberler elendikten sonra toplamda 67 adet haber çalışma kapsamında değerlendirmeye alınmıştır. İncelenen haberler üzerinden

² Bazı haberlerin arşivlerde sadece yıllarına ulaşıldığından, bulgular kısmında bu haberlerde sadece haberin yılı belirtilmektedir.

göçmenlere ilişkin temsillerin belirlenmesi ve bunların analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu analizin amacı ise ham haldeki verileri okuyucuların anlayabileceği ve isterlerse kullanabileceği bir şekle getirerek (Altunışık, 2012: 324) karmaşık sosyal süreçleri kavranır kılmaktır (Punch, 2011: 16).

Bunun yanında konu bağlamında tespit edilen haberlerde söylem analizi kullanılacaktır. Söylem analizi, günümüzde yazılı veya sözlü olarak meydana getirilmiş anlam örüntülerinin çözümlenerek, bu örüntüyü oluşturan etmenlerin ve bu etmenler arasındaki ilişki düzeyinin saptanmasında sıklıkla başvurulan bir yöntem olarak karakterize edilebilir.

Söylem analizi kullanılan dilin incelenmesi olarak düşünülebilir olsa da bundan çok daha karmaşık bir arka plana sahiptir. Sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik alanlar dâhil olmak üzere toplumsal yapının tamamını kapsayan söylem, toplumsal yapılar içinde ideoloji, çatışma, anlaşma, açıklama, transfer gibi toplumsal etkileşim süreçlerinde somutlaşan “dil”in ürettiği bağlamsal anlamların bütünüdür. Bu bağlamda söylem analizi de modern yaşamın karmaşıklığı içinde toplumsal yapılarda ortaya çıkan değişme, etkileşim, çatışma, gibi durumların açıklanmasında çoklu nedensellik ilkesi göz önünde bulundurularak yapılan açıklamalardır (Wodak ve Meyer, 2002). Sosyal araştırmalarda söylem analizi kullanılarak yapılan çalışmalarda dilin kullanımı sırasında tercih edilen kelimeler, kullanılan terminoloji, vurgu ve tonlamalar ile ortaya çıkan dilsel düzenlemelerin betimlenmesi esastır (Tonkiss, 2006:367-369). Bu nedenlerle, göçmenlerin yerel basında temsillerini anlaşılır kılmak açısından bu araştırmada söylem analizi merkeze alınmaktadır.

Araştırmanın amacına uygun olarak, anahtar kelimelerle ulaşılan haberler içerik ve söylemler bakımından incelenmiş; Van Dijk'ın (2000) göçmenlere karşı oluşturulan ırkçı söylemler üzerinde yürüttüğü çalışmalardan da hareketle bu çalışma verilerinden dört temel kategori ile alt kategorilere ulaşılmıştır. Bu kategoriler aşağıda sıralanmaktadır:

1. Göçmen Sorunları (barınma, istihdam, yaşam mücadelesi, eğitim ve sağlık)
2. Dilenme
3. Kamu Kurum/Kuruluşları ve Sivil Toplum Örgütlerinin Yaklaşımı

4. Uyum mu? Ötekileştirme mi?

Arşiv taramalarından anlaşıldığı üzere 2012-2018 yılları arasında Batman'da ikamet eden Afgan ve Iraklılara ilişkin yerel haberlerin oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum Afgan ve Iraklıların büyük bölümünün Batman'da geçici bir süre kalmalarından ve sayılarının Suriyeli göçmenlere göre çok daha az oluşundan kaynaklanmaktadır. Göçmenlerin Batman yerel basınına yansıyan haberler ve içeriklerinde nasıl temsil edildiği ise bu araştırmanın sorunsalını oluşturmaktadır. Çalışmanın temel iddiası ise, Batman'da faaliyetlerini sürdüren yerel gazetelerin, haber içeriklerinde ve söylemlerinde göçmenleri ötekileştirici temsillerden ziyade uyum sürecine katkı sunan temsilleri ön plana çıkardığıdır.

Bulgular

Bu başlık altında, 2012- 2018 yılları arasında Batman yerel basınında yer alan ve göçmenleri konu edinen haber başlıkları, spotlar ve haberlerin içerikleri değerlendirilmektedir.

1.Göçmen Sorunları

Göçmen sorunları olarak adlandırılan temel kategori, alt kategoriler şeklinde değerlendirilmektedir. Bunlar; barınma, istihdam, yaşam mücadelesi, eğitim ve sağlık gibi kategorilerdir.

1.1.Barınma

Suriye'de başlayan çok aktörlü vekâlet savaşının başlangıcından itibaren Türkiye'ye ciddi bir göç akını yaşanmaktadır. Ayrıca, Suriye'de başlayan çok aktörlü vekâlet savaşının Irak sınırları içine taşınmasıyla, çatışmalardan etkilenen Ezidilerin göçü ve görece daha uzak bir coğrafya olan Afganistan'da yıllardır süren çatışmalar, Türkiye'nin göç dalgalarından etkilenmesine yol açmaktadır. Başta sınırlara komşu iller olmak üzere zaman içinde diğer tüm kentlere dağılan göçmenlerin bu süreçte ilk olarak barınmayla ilgili sorunlarla karşılaştığı bilinmektedir.

Tüm insanlar hayatlarını devam ettirebilmek için bir yuvaya/barınağa ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle barınma insanların öncelikli ihtiyaçlarından birini oluşturmaktadır. Yerel gazetelerin barınmaya dair haber spotları ve içerikleri irdelendiğinde, bu sorunun yıllar içinde azalan bir etkisinin olduğunu göstermektedir.

2013 yılı itibariyle yerel gazetelerin ağırlıklı olarak işlediği konuların başında barınma sorunu gelmekteydi. Çünkü göçmenler, geldikleri yerde ilk olarak barınacak yer bulma konusunda sıkıntı yaşamaktaydılar. Özellikle, göçmenler arasında barınmayla ilgili en büyük sıkıntıyı Suriyeli göçmenler yaşamıştır. Bu nedenle gazetelerde barınmayla en çok Suriyeli göçmenlerin sorunlarına dikkat çekilmiştir. Buna göre, Batman Çağdaş, 2013 ve 2014 yıllarında *Suriyeliler zorda, Suriyelilerin Dramı!...*, *Suriyeliler çadır kent kurdu!* gibi haber başlıklarıyla, Batman'a sığınan Suriyelilerin, eski evler, boş akaryakıt istasyonu ile boş binalarda yaşam mücadelesi verdiklerini, Suriyeli sayısının her geçen gün arttığı ve yokluk içinde kurdukları çadırlarda yaşama tutundukları konu edinmiştir. Parklarda, metruk binalarda barınma ihtiyacını gidermenin özellikle kış şartlarında yarattığı zorlukları Batman Yön Gazetesi (20 Kasım 2014) *Suriyeliler hayat mücadelesi veriyor* haber başlığıyla paylaşmıştır. Haber içeriğinde, ülkelerindeki iç savaştan kaçarak yaklaşık 2 yıldır Batman'a yerleşen Suriyeli bir ailenin yaşadıkları dramatik bir şekilde aktarılmaktadır. Aynı gazete (07 Ocak 2015) *Suriyelilerin kışla imtihanı!* başlıklı benzer bir haberinde ise, Suriyeli 8 kişilik bir ailenin 300 lira ile kirayı, elektriği ve suyu karşılamaya çalıştıkları konu edilmektedir.

Batman Çağdaş, Irak'tan göç eden Ezidi göçmenlerle ilgili "*Şengal için bekliyoruz*" (06 Aralık 2015) başlıklı haberinde, 1,5 yıl önce DAES'in saldırısından kaçıp Batman'ın Beşiri ilçesine bağlı Uğurca köyündeki Ezidi kampına yerleşen Şengalli 1750 Ezidi'nin 3'te 2'sinin kamptan ayrıldığı aktarılmaktadır. Haberin devamında, göçmenler arasından ekonomik durumu iyi olan ailelerin başta Almanya olmak üzere birçok Avrupa ülkesine göç ettiği paylaşılmaktadır. Benzer bir şekilde, Ezidi göçmenlerin Türkiye'yi "transit" veya "geçiş ülkesi" olarak gördükleri haber içeriklerine yansımaktadır.

Bu haberler içerik ve söylem bakımından değerlendirildiğinde, Irak ve Suriyeli göçmenlerin ilk zamanlarda barınma gibi temel ihtiyaçlardan birini karşılamada ciddi sıkıntılar yaşadıkları aktarılmaktadır. Çoğunluğu düzenli göçmen kategorisinde Batman'a *yerleştirilen* Afganlarla ilgili barınma konusunda haberlerin gazetelerde yer almadığı görülmektedir.

Medyanın algılar üzerindeki etkin rolü de göz önünde bulundurulduğunda, barınmaya dair haberlerin Batman yerel basınında olumlu bir perspektifle işlendiği ve yardımlaşmaya vurgu yapıldığı görülmektedir.

1.2.İstihdam

Göçmenlerin istihdam edilebilmesine dair haberlerin yıllar içinde değişim gösterdiği görülmektedir. Batman Çağdaş'ın (20 Kasım 2013) "*Suriyeliler her yerde!*" haberi başlık itibariyle olumsuz bir temsil içeriyor olsa da, haber içeriğinde savaştan kaçıp Batman'a sığınan Suriyeli ailelerin çocuklarının, ne iş olursa yaptıkları paylaşılmaktadır. Aynı dönemde diğer yerel gazetelerde benzer haberlerle, göçmenlerin istihdam konusunda içinde buldukları mevcut durumu mağduriyet söylemi üzerinden aktarmaktadır.

Batman'da geçirilen süre uzadıkça göçmenlerin mesleklerini icra etme arzuları veya gerekliliğini vurgulayan haberlerin de yapıldığı görülmektedir. Bunlardan biri; Batman Yön gazetesinin (07 Ağustos 2014) "*Suriyelilere aş değil, iş lazım!*" başlıklı haberidir. Bu habere göre; Batman'da bulunan Suriyeli göçmenlerin durumunu değerlendiren STK'ların, muhacirlere aş yerine iş verilmesinin, onların olağan hayata bağlanması için daha faydalı olacağını düşündükleri aktarılmaktadır. Yine aynı gazetede, göçmenlerin enformel sektörde çalıştırılmasına dair eleştirel bir haber (14 Ekim 2015) ise okuyuculara "*Suriyeliler asıl mesleklerini icra etmek istiyor*" başlığıyla duyurulmaktadır. Haber içeriğinde, Suriye'deki savaştan kaçarak Türkiye'ye gelen ve aralarında doktor, mühendis, öğretmenlerin bulunduğu Suriyelilerin, yetkililere seslenerek kendi asıl mesleklerini icra etmek istedikleri aktarılmaktadır. Haberin devamında, enformel sektörde göçmenlerin emeğin büyük oranda sömürüldüğü, bu kişilerin asıl mesleklerini icra etmelerinin ülke ekonomisi ve uyum sürecine katkıları tartışılmaktadır.

Batman Çağdaş'ın (03 Şubat 2014) "*Suriyeli dileniyor, Afgan çalışıyor*" başlıklı haber içeriğinde, Afganların enformel sektörde istihdam edildikleri fotoğraflarla aktarılmaktadır. Suriyeli göçmenlerde açığa çıkan dilenme faaliyetlerinin Afgan göçmenlerde vuku bulmadığına vurgu yapılmaktadır. Bu manada yerel basının dilenen Suriyeli göçmenlere karşı olumsuz bir söylemi benimsediği ve haberlerin stereotipleştirme içerdiği görülmektedir. Burada diğer göçmenlerle kıyasa gidilmekte; hazırcılığa ve sosyal dokuyu bozucu eylemlere karşı bir duruş sergilenmektedir. Aynı gazetede "*600 Afganlı Batman'da Çalışıyor*" (26 Ekim 2017) başlıklı haberinin içeriğinde, Batman İl Göç İdaresi'nden oturma izni alan yaklaşık 600 Afganistanlının, Batman küçük sanayi sitesi başta olmak üzere özel sektörde çalışma imkânı bulduğu aktarılmaktadır.

Bu haberlerden de anlaşılacağı üzere göçmenlerin Türkiye’de kaldıkları süre uzadıkça uyum süreci doğal olarak başlamaktadır. Önceleri iş ayrımında bulunmayan göçmenler, geçen sürede uyum süreciyle beraber asıl mesleklerini icra etme taleplerini yükseltmeye başlamaktadır. Gelinek noktada, kentsel ticaret ağı içinde birçok alanda mesleklerini icra eden göçmenlerle karşılaşıldığı görülmektedir. Yerel basının da diğer birçok konuda olduğu gibi istihdam konusunda da attığı haber başlıkları ve içerikleri büyük oranda uyum sürecine katkı sağlayan bir rol üstlenmektedir.

1.3.Yaşam Mücadelesi

Yukarıdaki iki başlıkla koşut olan bu alt başlıkta biraz daha spesifik örnekler üzerinden göçmenlerin yaşam mücadelesi değerlendirilmektedir. Batman Çağdaş, “Hal’deki çürük meyveler Suriyelilerin!” ve “Suriyeliler çöpte kıyafet arayışında!”(13 Kasım 2013) gibi haber başlıklarıyla Batman’a yerleşen 10 bine yakın Suriyeli Kürt ve Arap göçmendeki bir kısmının, aile geçimleri için her sabah sebze-meyve hali’nde atık meyve topladıklarını, ayrıca soğuklar bastırıldıkça Suriyeli göçmenlerin giyim ve yakacak derdine düştüğü aktarılmaktadır. Ayrıca “Suriyeliler, buğday tarlalarında” haberiyle de çiftçilerden buğday, mercimek ve arpa yardımı istendiği aktarılmaktadır.

Tüm bu haber başlıkları bir arada değerlendirildiğinde, göçmenlerin başta barınma ve beslenme olmak üzere, ısınma ve istihdam edilme gibi birçok alanda sorunlarla karşı karşıya kaldıkları görülmektedir. Haber ve haber girişlerinde (spotlar) sorunların aktarılmasında açığa çıkan söylemin retoriklerini güçlendirme adına, okuyucu üzerinde ikna edici bir etki bırakabilmek için *muhtaçlık* vurgusu ön plana çıkarılmaktadır.

1.4.Eğitim ve Sağlık

Türkiye’ye 2011 yılından bu yana yönelen göçmenler, ilk olarak eğitim ve sağlık alanlarında sorunlar yaşamıştır. Kitleli akınların başladığı ilk dönemlerden itibaren eğitim hizmetlerinin sunulması için çaba sarf edilmiş olsa da asıl ciddi çalışmalar 2013 yılı itibarıyla başlamıştır.

Göçmenlerle alakalı eğitim hizmetlerinin Batman yerel basınında ele alınış tarzı, eğitimde yaşanan sıkıntıların zaman içinde normalleşme ve iyileştiği yönündedir. Buna göre; Batman Çağdaş (06 Ocak 2014) eğitim hizmetlerine dair “Zil, Suriyeliler için çaldı!” haber başlığıyla Batman’a yerleşen 15 bin

Suriyeli sığınmacı ailenin 600 öğrencisi, eğitim-öğretime 'merhaba' dediği haberleştirirken; Batman Yön gazetesi (27 Ağustos 2014) ise geçici eğitim merkezinde yaşanan bir gelişmeyi, "Derece yapan Suriyeliler ödüllendirildi" başlığıyla okurlarıyla paylaşmakta, *Suriye Can Okulu*'nda farklı alanlarda başarılı olan öğrencilere ödüller verildiği aktarılmaktadır.

Batman Çağdaş (29 Eylül 2015) "*Suriyelilerin 'eğitim' çılgılığı!*" başlıklı haberinin içeriğinde, Batman'da üç yıldır eğitim veren Dost ve Can Okullarındaki Suriyeli çocukların, 2015-2016 eğitim-öğretiminin başlamasıyla birlikte kırtasiye malzemesi yardımı bekledikleri işlenmektedir. Dost ve Can Okullarındaki eğitim-öğretim faaliyetlerinde yaşanan yetersizliklerden dolayı göçmenlerin yeni okullarda eğitim olanaklarını zorladıkları görülmektedir. Buna göre, "*Suriyeliler, okulda ısrarlı!*" başlıklı bir başka haberde, Suriyelilerin kontrollerinde olan okullarda eğitim-öğretim faaliyetleri yürütmek istedikleri konu edilmektedir. Ancak bu talepler karşısında Batman Valiliği'nin, Suriyeli çocuklara yönelik okul açmanın güç olduğu ve kararın hükümete olduğunu belirten sözleri "*Suriyelilere okul zor*" haber başlığıyla aktarılmaktadır.

Yasal bazı düzenlemelerin de yapılmasıyla, göçmenlerin eğitim sorunlarının çözümüne dair İçişleri Bakanlığına bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve Milli Eğitim Bakanlığının faaliyetleri, yerel basının haber başlıkları ve içeriklerine de yansımıştır. Buna göre, Batman Çağdaş (24 Ekim 2014) "*AFAD'tan Suriyelilere okul*" haber başlığıyla AFAD İl Müdürlüğü'nün, okul kaydını yapan, ancak yer yetersizliğinden ötürü eğitim-öğretime henüz başlayamayan *Suriyeli* 350 öğrenci için Aydıkonak (Korikê) mahallesi yakınlarında okul yapımına başladığını aktarmıştır. Aynı gazete kısa bir süre sonra "*Afet Okulu, Suriyelilere hazır*" (29 Eylül 2015) haber başlığıyla Afet ve Acil Yönetim Başkanlığı'nın, Aydıkonak (Korikê) mahallesi yakınlarında yapımını tamamladığı 12 sınıflı okulun, açılış için gün saydığını aktarmıştır.

Batman Yön gazetesi (06 Ekim 2015) ise açılış yapılan okula ilişkin "*Suriyelilerin eğitimi sıkıntılarla başladı*" haberiyle Suriyeliler için tahsis edilen 12 derslikli okulda eğitimin sıkıntılarla başladığı aktarılmıştır.

Göçmenlerin Türkiye'deki kalış süreleri uzadıkça uyum sürecine katkı sunan politikalarda tek tek devreye konulmaya başlanmıştır. Batman'da da göçmenlerin eğitim olanaklarını artırmaya dönük yatırımlar hız kazanmıştır. Bu kapsamda yapılan okula ilişkin, Batman Çağdaş (20 Ocak 2017) "*Suriyelilere 23 derslikli okul*" başlıklı haberin içeriğinde, Kuyubaşı'nda 23

derslikli eğitim yuvası yapıldığını aktarmıştır. Aynı konuyla ilgili bir sonraki haberde ise (1 Ekim 2017) *“Suriyeliler, Batman Eğitim Merkezi’nde!”* başlığı altında, 23 Derslikli yeni okulun açılmasıyla Suriye geçici eğitim merkezlerinin kaldırıldığı aktarılmıştır.

Sağlık ihtiyaçlarına ilişkin yerel basında pek fazla haber olmamakla birlikte, Batman Çağdaş (12 Ağustos 2016) bu konuya dair yaptığı *“Suriyeliler, muayene kuyruğunda”* başlıklı haberinde, 20 Bine yakın Suriyelinin yerleştiği Batman’da, kenar mahallelerdeki Aile Sağlık Merkezlerinin Suriyeli hastalarla dolup taşıdığını aktarmaktadır. Bir başka haberde ise

“Batman’da Göçmen Sağlık Merkezi” (23 Mart 2018) başlığı altında, sayıları 20 bini aşan göçmenler için Sağlık Müdürlüğü’nün ‘Göçmen Sağlık Merkezi’ açtığı; merkezde Suriyeli doktorun yanı sıra Kürtçe ve Arapça bilen personellerin görevlendirildiği aktarılmaktadır.

Batman yerel basınında eğitim ve sağlık alanlarında yer alan haberlerde, olumlu bir temsilin olduğu görülmektedir. Bu yaklaşım, yerel halkın göçmenlerle ilgili algılarının olumlu yönde gelişmesine katkı sağlamaktadır.

2.Dilenme

Batman yerel basınında, temel ihtiyaçların karşılanmasıyla alakalı haberlerde takınılan olumlu yaklaşım, dilencilik olgusu tartışılmaya başlandıktan itibaren eleştirel bir anlayışa dönüşmektedir.

Batman Çağdaş *“Yaşamımızın bir parçası; Suriyeliler!”* (03 Kasım 2013) ve *“Suriyeliler, soğuk dinlemiyor”* (17 Aralık 2013) başlıklı haberlerinde, Resmi rakamlara göre 8 bin Suriyelinin sığındığı Batman’da, havaların soğuması ile kara kara düşünen ebeveyn ve çocuklarının dilenmekten başka iş yapmadığı ve gündüzleri hava sıcaklığının -5 dereceye düşmesine rağmen işlek güzergâhları mesken edindikleri konu edilmiştir. Aynı gazete bu eylemin kent merkezi dışına taşıdığını ise *“Suriyeliler, köylerde dileniyor!”* haber başlığıyla aktarmıştır.

Batman Yön gazetesi (08 Temmuz 2014) ise bu durumu *“Suriyeli mülteciler dilenerek hayata tutunuyor”* başlıklı bir haberde Suriye’deki iç savaştan kaçarak Mardin’in Kızıltepe ilçesine gelen Suriyeli 2 mülteci ailenin, dilenerek hayata tutunmaya çalıştığını konu edinmiştir.

Suriyeli göçmenlerin Batman'a akın etmeye başladığı dönemlerde, kentte bulunan ve dilenmeyen Afgan göçmenler ise haberlerde, sık sık ev sahibi toplum ile medya organları tarafından bir kıyas unsuru olarak değerlendirilmektedir. Bu önemli ayrıntı Batman Çağdaş (03 Şubat 2014) gazetesinde "*Suriyeli dileniyor, Afgan çalışıyor*" başlığıyla yansımaktadır. Buna göre, Suriyeli sığınmacıların çoğu dilendiği halde, Afganların ekmek parası için enformel sektörde çalıştığı hususu eleştirel bir şekilde yansıtılmıştır. Yukarıda da ifade edildiği üzere, dilenen Suriyeli göçmenlere karşı olumsuz bir söylemin benimsendiği ve haberlerin stereotipleştirme içerdiği görülmektedir.

2014 yılından bu yana kentte Suriyeli dilencilerin artışı üzerine yapılan eleştiriler, ev sahibi toplum ve yerel basın tarafından sık sık dile getirilmektedir. Batman Çağdaş gazetesi (26 Ocak 2017) "*Böyle Suriyeliler de var!*" haber başlığıyla Batman kent merkezinde sayıları 20 bini aşan Suriyeli sığınmacılar arasında ekmek mücadelesi veren (mendil satıcısı) bazı Suriyelilerin de olduğu ve dilenmeden de aile geçiminin sağlanabileceği eleştirel bir açıdan yansıtılmaya çalışılmıştır.

3. Kamu Kurum/Kuruluşları ve Sivil Toplum Örgütlerinin Yaklaşımı

Türkiye'nin Suriyeli göçmen akımının başladığı günden itibaren izlediği politika, uluslararası kamuoyu tarafından farklı mecralarda takdir edilmektedir. İlk kafenin Hatay üzerinden Türkiye'ye girdiği andan bu yana Suriyeliler Türkiye'de misafir olarak görülmüş, devlet kurumları, sivil toplum örgütleri ve halkın büyük bir çoğunluğu, yaşanan bu mağduriyetler karşısında Suriyeliler için elini taşın altına koymaktan geri durmamıştır. Benzer hassasiyetlerin Batman'daki kurumlar ve kişiler nezdinde de gerçekleştiği görülmektedir.

Yerel halk ve kamu kurum/kuruluşlarının yardımlarının yanında yerel basının haberlerde kullandığı dil de iki halkın uyum sürecini kolaylaştıran bir rol izlemektedir. Kamu kurum/kuruluşlarının faaliyetlerine dair yapılan haberlere bakıldığında bahse konu olan olumlu yaklaşım daha net görülebilir.

Batman Yön gazetesi (22 Ekim 2014) "*Kayıtlı tutulmayan Suriyeliler AFAD'a çağrılıyor*" haber başlığının içeriğinde, Türkiye'ye kitlesel akımla gelen Suriyeli yabancıların kayıt işlemlerinin Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve Göç İdaresi Genel

Müdürlüğünün 13.08 2014 tarihli ve 22 sayılı Genelgesi kapsamında yürütüldüğüne dikkat çekilerek Batman'da bulunan Suriyeli yabancıların AFAD merkezine giderek müracaatta bulunmaları gerektiğini aktarmıştır. Batman Çağdaş (22 Ekim 2014) ise *"Suriyelilerin kayıt işlemleri Kasım'da tamamlanacak"* haberinde Batman Valiliğinin, Suriyeli sığınmacıların kayıt işlemlerinin devam ettiğini ve işlemlerin 17 Kasım'da son bulacağı açıklamalarına yer vermiştir.

Batman Yön gazetesi (06 Ağustos 2014) *"Suriyeliler yeni kimliklerine kavuştu"* başlıklı haberinin içeriğinde, Ekim ayında başlayan kayıt işlemlerinin ardından Batman'da yaşayan yaklaşık 20 bin Suriyelinin, AFAD tarafından verilen tanıtım kimliklerine kavuşma sevincini okurlarıyla paylaşmıştır. Suriyelilerin misafirlikten müstakbel vatandaşlığa doğru geçiş süreçlerine dair Batman Yön gazetesi (29 Aralık 2016) *"Suriyelilere istisnai vatandaşlık"* haber başlığıyla, İçişleri Bakanlığı tarafından nitelikli Suriye vatandaşlarının Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına alınması için istisnai vatandaşlık çalışmasının başlatıldığı aktarılmaktadır. Sonrasında 30 Ocak 2017 tarihli *"Suriyelilere vatandaşlık"* başlıklı haberinde, Batman'a sığınan ve aranan kriterlere uyan Suriyeli sığınmacılara vatandaşlık verildiği aktarılmaktadır.

Avrupa ülkelerinin vatandaşı olmak isteyen göçmenlere ilişkin Batman Çağdaş gazetesi (19 Kasım 2015) *"Suriyelilerin hayali; Avrupa!"* haber başlığıyla, İl Göç İdaresi'ne üç günde 500 Suriyeli başvuruda bulunduğunu paylaşmaktadır. Bu haberlerin yanında geri dönüşlere dair aynı gazetenin (04 Nisan 2016) *"Suriyeliler dönüyor"* başlıklı haberde, İl Göç İdaresi yetkililerinin son iki haftada 100'e yakın sığınmacının geri dönüş yaptığı ve dönüş yapanlara her türlü kolaylığın sağlandığına ilişkin açıklamalarına yer vermektedir.

Batman Çağdaş, 2015 yılında farklı zamanlarda (18 Ağustos 2015, 18 Eylül 2015 ve 04 Aralık 2015 tarihli haberler) İl göç idaresi tarafından yapılan yardımları haberleştirmiştir. Batman Çağdaş gazetesi de bu yardımları *"Suriyelilerin, kayıt kuyruğu"*, *"Suriyelilere un dağıtılacak"*, *"Suriyelilere Nakdi Yardım"* ve *"Suriyelilerin yardım izdihamı"* şeklinde haber başlıklarıyla okurlarına duyururken, Göçmenlerin bu yardımlar sırasında yarattığı izdihama dikkat çekmektedir. Batman Sonsöz gazetesi ise (3 Aralık 2015) *"Suriyelilere Nakdi Yardım"* başlıklı haberinde, Göç İdaresi İl Müdürlüğü önünde toplanan 2 bin 959 aileye, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV) tarafından 300'er TL yardım yapıldığını ve yardımın yürütülen bir

proje çerçevesinde gerçekleştirildiği bilgisini yetkililerin ağzından aktarmıştır. Batman Çağdaş ise (19 Nisan 2017) *“Suriyelilere, AB sosyal uyum yardımı”* başlıklı haberiyle Batman Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürü Beşir Arslan’ın, Batman’da 2546 Suriyeli aileden 673’ünün AB Sosyal uyum yardımından faydalandığına dair ifadelerine yer vermiştir.

Batman Sonsöz gazetesi (06 Ocak 2016) *“AFAD, Çadırda Yaşayan Suriyelilere Odun Dağıttı”* başlıklı haberinde, Batman’ın Balpınar Beldesinde boş bir arazide kurdukları çadırda yaşayan 16 Suriyeli aileye AFAD Müdürlüğü tarafından odun yardımı, hayırsever vatandaşlar tarafından ise giyim yardımı yapıldığını aktarmıştır.

Türkiye’de bulunan sivil toplum örgütleri imkanlar ölçüsünde göçmenlerin uyum sürecine katkı sunmak amacıyla yardımlar ve kampanyalar düzenlemektedir. Batman yerel basınında bu yardımlar olumlu bir dil üzerinden temsil edilmektedir. Göç akınlarının ardından yapılan ilk haberlerde sivil toplum örgütlerinin göçmenlerin duruma kayıtsız kalmadığı, aynı ve nakdi yardımların başladığına ilişkin haberler Batman yerel basınında fazlasıyla yer bulmaktadır. Bu haberlere bakıldığında içerik açısından benzerlikler göze çarpmaktadır.

Batman Çağdaş gazetesi (2013) *“Suriyelilerin çılgınlığını duydular”* başlıklı haberde Suriye’de yaşanan iç savaştan kaçan yüzlerce Suriyeli mülteciler için, Batman’daki bazı STK’ların harekete geçtiğinden söz edilmektedir. Aynı yıl içinde *“Suriyelilerle Dayanışma Platformu kuruldu”* başlıklı haberde ise Batman’a sığınan yaklaşık bin 500 Suriyeli Kürt mülteciye yardım için ‘Suriyelilerle Dayanışma Platformu’ kurulduğundan söz edilmektedir. Bu platformun yardım kampanyalarına başlama sürecini ise *“Suriyelilere yardım zamanı”* ve *“Suriyelilere yardım!”* başlıklı haberlerle, platformun Suriyelilere, gıda ve nakdi yardım için yardım startı verdiği ve kısa sürede yüzlerce aileye yardımın ulaştırıldığı konu edilmektedir.

Batman Sonsöz gazetesi (14 Temmuz 2014) ise *“Suriyelilere Gıda Yardımı Yapıldı!”* başlıklı haberde Batman Eğitim ve Yardımlaşma Derneği’nin (Bey-Der), Suriyeli mültecilere Ramazan ayı nedeniyle giyim ve gıda yardımında bulunduğundan söz edilmektedir. Bir başka haberde (28 Mayıs 2017) ise *“Birlik Vakfı Giysi ve Gıda Dağıtacak”* başlığıyla Birlik Vakfı Batman Şubesinin yardıma muhtaç 1500 aileye kuru gıda ve giyim yardımı yapacağı aktarılmaktadır.

Batman Yön gazetesi (17 Temmuz 2014) “Umut-Der’den Suriyelilere her ay 10 bin TL yardım” başlıklı haberde Batman Umut-Der Gıda Bankası her ay değişik 20 Suriyeli aileye, toplamda 10 bin TL yardımda bulunmaya devam ettiği, yine 18 Ağustos 2014 tarihli “İHH’den Ezidiler Kampanyası” başlıklı haberde İnsani Yardım Vakfı Batman şubesinin 3 gün boyunca Atatürk park’ı önünde saat 21.00’den 23.00’e kadar Şengal’de zulümden kaçan Iraklı mülteciler (Ezidiler) için destek kampanyası düzenliğinden, 14 Kasım 2014 tarihli “Kobanili mültecilere gıda yardımı yapıldı” başlıklı haberde Bem-Bir-Sen Batman İl Başkanlığı tarafından Batman’a sığınan Kobanili mültecilere gıda yardımı yapıldığı, yine 06 Temmuz 2015 tarihli “İftar yerine alışveriş çeki” başlıklı haberde Batman Eğitim Bir Sen Şubesinin önceki yıllarda düzenlenen iftar programının bu sene düzenlenmediği ve bunun yerine Suriyeli Mültecilere ve ekonomik durumu elverişsiz ailelere 300 adet alışveriş çeki dağıttıkları aktarılmaktadır. Ayrıca 28 Aralık 2016 tarihli haberde “TÜMSİAD ve Beşir Derneği’nden Yardım” başlıklı haberde, Beşir derneği tarafından Reyhanlı’da kurulan ekmek fırınına 1 tır dolusu un yollandığı paylaşılmaktadır. 23 Şubat 2017 tarihli “Kızılay Kart’ı dağıtıldı” başlıklı haberde ise Batman’a sığınan Suriyeli mültecilere Kızılay’ın yardımları ‘Kızılay Kart’ şeklinde verilmeye devam edildiğinden söz edilmektedir.

Sivil toplum örgütlerinin yanında okullarda düzenlenen kermesler, öğrenci topluluklarının yardımları ve bireysel yardım çabaları (Batman Çağdaş’ın 21 Ocak 2016 tarihli “Suriyelilerden kira almıyor” başlıklı haberinde, bir mahalle muhtarının evini göçmenlerin barınması için bedelsiz bir şekilde verdiğine dair haber) bir arada değerlendirildiğinde, Batman’da bulunan ilgili tüm kurum/kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ve bireysel desteklerle göçmenlerin uyum süreci kolaylaştırılmaktadır. Bu süreçte yerel basın rolü, yaptığı haberlerde kullandığı dil dikkate alındığında oldukça olumlu bir temsilin ön planda olduğu görülmektedir. Bu temsil uyum sürecini kolaylaştırıcı bir rol üstlenmektedir.

4. Uyum mu? Ötekileştirme mi?

Durkheim’in ayrımcılık ve şiddet görüngülerini anlamak üzere formüle ettiği “günah keçisi” kuramı (Schnapper, 2005:136) Suriyeli göçmenlerin bugün karşı karşıya oldukları durumu ifade etme noktasında önemlidir. Misafirlikten vatandaşlığa doğru gelişen bu süreçte, göç edenler ile ev sahibi konumundaki halkın algı, beklenti ve kaygı düzeylerinde ciddi değişimlere neden olabilmektedir. Süreç uzadıkça göçmenler, ülkede yaşanan her türlü

sıkıntının temel belirleyeni gibi nitelendirilmeye başlanmaktadır. Göçmenler, yaşanan her türlü sıkıntıda bir nevi “*günah keçisi*” olarak görülmeye başlanmaktadır (Türk, 2019: 24). Gereğesi her ne olursa olsun yaşanan iş kayıplarında, işlenen suçlarda, göçmen akınını fırsata dönüştüren bazı konut sahiplerinin arttırdığı kiralarda, kısacası her türlü sıkıntının temel belirleyeni olarak göçmenler “*günah keçisi*” olarak görülmektedir.

Batman Çağdaş gazetesi (23 Mart 2014) “*Bu kez Sahne Suriyelilerin!*” başlıklı haberde AFAD ve Kültür İl Müdürlüğünün, Batman’a yerleşen Suriyeli sığınmacılara moral gecesi düzenlediğini aktarırken; aynı gazetede (21 Nisan 2014) yer alan “*Suriyelilerin sergisi*” başlıklı haberin içeriğinde de Batman’daki Suriye Can Okulu’nun, ‘Suriyeli çocukların yaşadıkları savaş psikolojisiyle ilgili resim sergisinin okulun bahçesinde yapıldığı ve etkinliğe Suriyeli ailelerin katıldığı aktarılmaktadır. Batman Sonsöz gazetesi (18 Mayıs 2017) “*Suriyeliler Dernekleşiyor...*” haberinde ise Batman’a sığınan Suriyelilerin, açılışını yaptıkları Cudi Kalkınma Derneği ile tek çatı altında toplandıkları aktarılmaktadır.

Dil güçlüğü, uyum sürecini sekteye uğratan önemli bir bileşendir. Bu nedenle gazetelerin dil eğitim ve öğretimine dair haberleri önem arz etmektedir. Batman Yön gazetesinin (07 Eylül 2015) “*Suriyeliler Türkçe öğreniyor*” başlıklı haberinde Suriyelilerin, kendilerini her yerde rahatça ifade edebilmek için kurslara giderek Türkçe öğrendikleri, benzer bir haberde Batman Çağdaş gazetesi (21 Nisan 2015) ise “*Suriyeliler Türkçe öğreniyor*” başlığı altında Suriye Can Okulları’nda gönüllü eğitimcilerin Arapça ve Kürtçe eğitimin yanı sıra, Türkçe dersleri de verdikleri aktarılmaktadır.

Suriyeli göçmenlerin kentlerde yol açtığı ekonomik etkilerden biri, göçmenlerin artan konut talebi nedeniyle kiralarda yaşanan artıştır. Göçmen akınını fırsata dönüştüren bazı konut sahipleri, bu konutlarda oturan mevcut kiracıları çıkararak konutları göçmenlere daha yüksek bedelle kiraladıkları gözlemlenmektedir. Bir başka ekonomik etki ise, Suriyeli göçmenlerin bazı sektörlerde kaçak yollarla ucuz işgücü olarak çalıştırılmasıdır. Bu durum işini kaybeden insanların büyük bölümünde, Suriyeli göçmenler nedeniyle işini kaybettiğine yönelik bir algı oluşturmaktadır. Korkulan ise bu durumun toplumsal çatışma riskini arttırabileceği gerçeğidir (Sayın,2016:9-10). Batman’da göçmenlerin ekonomik ortak etkisi gazetelere şu şekilde yansımaktadır. Örneğin; Batman Yön gazetesi (20 Mart 2016)“*Göçler, kiralari arttırdı*” haber başlığıyla Son zamanlarda Suriyeli mülteciler ile birlikte bölgede yaşanan olaylardan

dolayı çevre il ve ilçelerden Batman'a göç etmek zorunda kalan vatandaşlar, kentte kiralık ev bulmakta zorlanırken, kira fiyatlarının da buna paralel olarak yükseldiği eleştirilerine yer vermekte, Batman Çağdaş gazetesi ise (1 Haziran 2014) "*Suriyeliler, tarımda yevmiyeyi düşürdü*" başlıklı haberinde, Batman'a sığınan 20 bini aşkın Suriyeli sığınmacının, mercimek ve nohut tarlalarındaki hasat mevsimiyle birlikte tarım işçiliğine yöneldiğini aktarmaktadır. Gazete bu haberde tarım işçiliğine yönelimin günlük yevmiyeleri düşürdüğüne dikkat çekmektedir.

Suç işleme konusunda göçmenlere dair yaygın olumsuz söylemler karşısında Batman Sonsöz gazetesinin (30 Ağustos 2018) "*Suriyelilerin Suç Oranı Düşük*" başlıklı haberi "*doğru bilinen yanlışlar*" gerçeğiyle bağlantılı olarak okuyuculara aktarılan bir haberdir. Haber içeriğinde Göç İdaresi İl Müdürü'nün "*Batman'a sığınan Suriyeli sayısının 21 Bin 512'ye ulaştığı, Suriyeli vatandaşların suça az karıştıkları ve Batman halkının da bu konuda gerçekten çok duyarlı olduğu*" sözleri aktarılmaktadır. Göçmen akınının başlangıcından bu yana yoğun çabalar sarf eden İl göç idare birimleri, diğer kurumlarla eşgüdüm halinde faaliyetler yürüttüğünden kentteki göçmenlere dair bu yöndeki söylemlerin yetkili kişilerce yapılması, yerel gazeteler tarafından habercilik faaliyetleri ve uyum sürecine katkı sağlama açısından önemsenmektedir.

Uyum ve ötekileştirme bağlamında her üç gazetenin haberlerde kullandıkları söylemin, göçmenlerin büyük oranda olumlu bir bakış açısıyla temsil edildiği görülmektedir. Ancak kira artışı, istihdam gibi konularda ise ev sahibi toplumun düşüncelerini aktarma sürecinde göçmen temsillerinde stereotipleşmeye doğru bir kayma eğilimi olduğu söylenebilir.

Sonuç

Batman yerel basınında, göçmen temsillerine ilişkin 2012-2018 yılları arasında çıkan haberlerin değerlendirildiği bu çalışmada, yerel basının göçmenlere karşı büyük çoğunlukla olumlu temsilleri ön plana çıkardığı ve haberlerin ele alınış biçimlerinde yoğun bir benzerlik olduğu görülmektedir. Göçmenlerle ilgili haber sayısı, yaşanan sorunların azalmasıyla birlikte yıllar içinde azaldığı görülmektedir. Haber konularına bakıldığında ise ilk dönemler sıklıkla mağduriyetler üzerinden temsiller yer almakta, son zamanlarda da uyum süreciyle ilgili haber içerikleri ve söylemler ön plana çıkmaktadır.

Göçmenler, zorunlu göçün ilk yıllarında Batman'ın kenar semtlerinde kiraladıkları evlerde, parklarda kendi imkânları ve yakınlarında oturan ahalinin yardımıyla kurdukları naylon çadırlarda ya da metruk halde bulunan evlere yerleşerek yaşam mücadelesi vermişlerdir. Son zamanlarda bu türden haberlerin yapılmıyor olması, barınma hususunda görece iyi bir noktaya gelindiğini göstermektedir. Eğitim ve sağlık gibi alanlarda uygulanan kamu politikalarının etkisiyle bu alanlarda ilk zamanlar yaşanan sıkıntıların önemli ölçüde azaldığı görülmektedir. Olumlu yöndeki bu değişim yerel basının son dönemlerdeki haberlerine de yansımaktadır. Eğitimle alakalı haberlerde olumsuz içerik ve söylemlerin gittikçe azaldığı görülmektedir. Dil güçlüğü, uyum sürecini sekteye uğratan önemli bir bileşen olduğundan, gazetelerin dil eğitim ve öğretimine dair haberleri de göçmenlerin uyum sürecinde dikkate alınan bir başka konudur.

Gazetelerde sadece dilenmeyle ilgili haberlerde, Suriyeli göçmenlere karşı olumsuz bir söylemin geliştiği görülmektedir. Dilenme konusundaki betimlemelerin ise göçmenler arası kıyas üzerinden temellendirildiği görülmektedir. Genelde haber içeriklerinde olumsuz çağrışımlar az olsa da, özellikle Suriye'den gelen göçmenlerin sığınmacı, mülteci veya göçmen olarak değil de zamanla olumsuz bir çağrışıma dönüşen "Suriyeliler" stereotipi üzerinden tanımlanması, göçmenlere dair olumsuz tutumların geliştirilmesine neden olabilmektedir. Bununla beraber göçmenlerin enformel sektör yerine asıl mesleklerini icra etmeleri gerekliliği hususunun gazete haberlerine yansımaları, yerel gazetelerin göçmen uyum sürecinde iktisadi konularda da çoğunlukla olumlu bir söylem üzerinden hareket ettiğini göstermektedir. Dilenme konusundaki olumsuz söylem ile göçmenlerin iktisadi hayata dair uyum sürecine ilişkin olumlu söylemler bir arada yürütülmektedir.

Yerel basının göçmen temsilleri, bu kişilerin kabulü ve ev sahibi toplumla etkileşimlerinde yaşayabilecekleri muhtemel sorunları azaltıcı bir işlev görmektedir ve göçmenlerin uyum sürecini destekler niteliktedir. Afgan göçmenler açısından Batman'ın bir istasyon işlevi görmesi, sayıca az olmaları ve Afganlara dair ciddi sorunların yaşanmaması ile yine sayıca az olan Iraklı göçmenlerin Batman'a bağlı Beşiri ilçe sınırlarında kampta yaşadıklarından dolayı yerel basında Afgan ve Iraklı göçmenlere dair haberler oldukça sınırlıdır.

Türkiye, tüm sıkıntılara rağmen göçmenlere karşı âlicenap duruş sergilemekte ve bu duruş diğer ülkeler tarafından takdir edilmektedir. Buna koşturarak Batman'daki yerel gazetelerinin de göçmenlerle ilgili temsil ve

tutumlarında büyük ölçüde bu duruşu benimsediği görülmektedir. Batman halkının tutumlarını yansıtan, bazen de tutum belirlemede etkili olan yerel gazetelerin göçmen temsilleri, göçmenlerin sosyo-ekonomik ve kültürel uyum sürecine büyük oranda olumlu katkı sunmaktadır. Özellikle Suriye’den Türkiye’ye göç etmek zorunda kalan göçmenlere dair kimi haberler stereotipleştirme içerse de; haber başlıkları, spotlar ve haber içerikleri bir arada değerlendirildiğinde, Batman’daki yerel gazetelerin göçmenler konusunda hassasiyetle hareket ettiği görülmektedir.

Türkiye’nin farklı kentlerinde faaliyet gösteren yerel gazetelerin göçmen temsillerinde nasıl bir söylemi benimsedikleri ve bu temsillerin kamuoyu üzerindeki etkileri, ancak bu alanda yapılacak benzer çalışmaların artırılmasıyla mümkündür. Ulusal veya yerel gazetelerde yer alan haberlerin işleme biçimi, kitlelerin kanaatlerinin oluşmasında önemli roller üstlenebilmektedir. Bu nedenle, göçmenlerle ilgili haber veya çalışmalarda toplumsal uyumu olumsuz yönde etkileyebilecek ayrımcı, dışlayıcı ve nefret söylemleriyle hareket edilmemesi, yeni toplumsal çatışma zeminlerinin ortaya çıkmaması adına elzemdir.

Kaynakça

- Altunışık R. (2012) *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, 7. Baskı, Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Arslan, A. (2004) *Medyanın Birey, Toplum ve Kültür Üzerine Etkileri*, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1/1.
- Ekinci, N. (2012). *Batman Basın Tarihi*, Batman: Batman: Yeni Çağdaş Yayıncılık.
- Erdoğan İ. (1999) *Dördüncü Gücün İlettiği: Amerikan Örneği*, *Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar* (iç.) K. Alemdar (der.) Ankara: TUSES. s. 33-43.
- Erinç, O. (2007) *Yerel Medyanın Tarihsel Gelişimi ve Geleceği*, Türkiye’de Yerel Basın (iç.) Editör: Suat Gezgin, İstanbul : İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

GİGM.(2019) Göç İstatistikleri, https://www.goc.gov.tr/icerik/goc-istatistikleri_363_378 (Erişim tarihi: 03.04.2019)

Göker ,G. & Keskin ,S. (2015) *Haber Medyası ve Mülteciler: Suriyeli Mültecilerin Türk Yazılı Basınındaki Temsili*, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi - Sayı 41/Güz, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Süreli ElektronikDergi<http://iletisimdergisi.gazi.edu.tr/site/index.php/IKAD/article/view/204> (Erişim tarihi: 05.03.2019)

Gürcan H.İ. ve Bayram F. (2005) “Yerel Haberlerin İnternet Ortamında Görünümleri–Denizli, Eskişehir ve Erzurum Örneğinde Bir Değerlendirme” Selçuk İletişim, 3,4,2005, ss. 53-62

Karaduman, S. (2017). Eleştirel Söylem Çözümlemesinin Eleştirel Haber Araştırmalarına Katkısı ve Sunduğu Perspektif, *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 31-46.

Kılıç, S . (2009). Kamuoyu Oluşum Sürecinde Sosyal Hareketler ve Medya.. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 150-167. Retrieved from <http://dergipark.org.tr/niguiibfd/issue/19745/211343>

Kirişçi, K. (2014), “Misafirliğin Ötesine Geçerken: Türkiye’nin Suriyeli Mülteciler Sınarı”, İngilizceden Çev. Sema Karaca, Brookings Enstitüsü & Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (USAK),

Merriam S. B. (2013) *Nitel Araştırma*, Çev.: Selahattin Turan, 3.Basım, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Özer Ö. (2005) “Yetiştirme Kuramı: Televizyonla Yaşamın İdeolojik Kültürel Sonuçlarına Yönelik Yapılan Araştırma”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 5/1, s.75-108.

Pandır, M.& vd. (2015) *Türk Basınında Suriyeli Sığınmacı Temsili Üzerine Bir İçerik Analizi*, *Marmara İletişim Dergisi*, 2015/24, ss.1-26.

Punch, K. (2011) *Sosyal Araştırmalara Giriş*, çev.: Dursun Bayrak,2. Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi

Sayın, Y. , Usanmaz A. ve Aslangiri F. (2016) *Uluslararası Göç Olgusu ve Yol Açtığı Etkiler: Suriye Göçü Örneği*, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 18 (31): 1-13, 2016

Schnapper, D. (2005) *Sosyoloji Düşüncesinin Özünde Öteki ile İlişki*, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Şentürk Kara E. ve Yılmaz M.B. (2015) Malatya Yerel Basınında Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Haberlerin İncelenmesi, Akademik Yaklaşımlar Dergisi, Kış 2015 Cilt: 6 Sayı:2, ss. 54-69

TBMM(2019) Göç ve Uyum Raporu, https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2018/goc_ve_uyum_raporu.pdf (Erişim tarihi: 03.06.2019)

Tonkiss, K. (2006). Analysis text and speech: Content and discourse analysis, C. Seale, (2 nd ed.). In. Researching Society and Culture (367-383) London: Sage.

Türk, E . (2019). Türk Basınında Suriyeli Göçmenlere İlişkin Haberlere Yapılan Yorumların İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (1), 17-30. DOI: 10.32709/akusosbil.474850

Van Dijk, T.A. (1988). News as Discourse. New York: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Van Dijk, T.A. (1993a). *Elite Discourse and Racism*. Thousand Oaks California: Sage.

Van Dijk, T. A. (1993b). Principles of Critical Discourse Analysis. *Discourse & Society*. 4.2: 249-283.

Van Dijk, T.A. (2005). *Discourse and Racism in Spain and Latin America*. Amsterdam: Benjamins.

Van Dijk, T.A. (2000). On the Analysis of Parliamentary Debates on Immigration. M. Reisigl & R. Wodak (Eds.). *The Semiotics of Racism, Approaches to Critical Discourse Analysis* (pp. 85-103). Vienna: Passagen Verlag.

Wodak R. & Meyer, M. (2002) Methods of critical discourse analysis, London: Sage.

